

August 6, 1958
**Code Message No. 8226 from Deputy Director
Wierna to Mazur (Prague)**

Citation:

"Code Message No. 8226 from Deputy Director Wierna to Mazur (Prague)", August 6, 1958, Wilson Center Digital Archive, *Polskie dokumenty dyplomatyczne 1958* (Warszawa: Polski Instytut Spraw
Mie

dzynarodowych, 2011), Document #198, pp.474-475. Translated by Jerzy Giebułtowski.
<https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/209005>

Summary:

Code Message from Wierna to the Ambassador in Prague discusses the potential effects of raising a campaign for the Rapacki Plan at the UN forum.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Polish

Contents:

Original Scan
Translation - English

198

6 sierpnia

i zaproponować mu, aby ustalone Umową zasady przewozów natychmiast wprowadzić w życie – pozostawiając otwartą kwestię wysokości stawek – na okres przejściowy, do chwili ponownego rozpatrzenia tego zagadnienia przez zainteresowane kraje demokracji ludowej.

Sprawę proszę traktować jako bardzo pilną i powiadomić o wynikach załatwienia.

^hMinister^h

AMSZ, ZD 6/77, w. 57, t. 786

198

*6 sierpnia, szyfrogram dyrektor generalnej do ambasadora w Pradze
w sprawie konsultacji na temat stref bezatomowych*

Warszawa, dn. 6 sierpnia 1958 r.

ŚCIŚLE TAJNE

^cBłyskawica^c

SZYFROGRAM ^cNr. ^h8226^h 8238 6.8 g. 15^c

^dPRAGA-MAZUR^d

W uzupełnieniu naszego listu Nr. D. I. Cz. 0862/13/58 z 28.VII.b.r. informuję, że dziś podczas wizyty u Winiewicza Wojacek wrócił do wniosku CSR podkreślając, że zależy im na naszym pozytywnym stosunku do tej sprawy². Winiewicz przedstawił nasze wątpliwości; poinformował, że Wy przedstawicie szczególnie nasz pogląd towarzyszym w Pradze. Prosimy uczynić to ^c*bardzo*^c pilnie wobec Davida.

Podkreślcie, że rozumiemy i doceniamy intencję inicjatywy CSR; po wnikliwym zastanowieniu się mamy jednak poważne wątpliwości co do efektów wniesienia sprawy w ONZ. Argumenty:

1) Użycie argumentacji Winiewicza z rozmowy z Wojaczkim.

² Zob. dok. nr 74; zob. też dok. nr 200.

2) Odpowiedź kanadyjska na plan R. dowodzi, że są jeszcze możliwości dalszego działania z naszej strony na rzecz strefy w Centralnej Europie, ^crejonie^c bezpośrednich interesów naszych krajów i obozu³. (Odpis ^htej^h noty ^ckanadyjskiej^c dajemy Wojaczkowi dla Pragi).

3) Rozpoczynanie kampanii wokół Planu R. na XIII sesji ONZ byłoby niewskazane ze względu na to, że jest on proponowany jako punkt do dyskusji nad rozbrojeniem na konferencji na najwyższym szczeblu. Łączy się to również ze stosunkiem naszym do dyskusji nad rozbrojeniem w ramach ONZ, ^cgdzie w tej chwili rozmowy rozbrojeniowe zostały przerwane^{c4}.

4) Propozycja tworzenia licznych stref bezatomowych oderwałaby w dużej mierze uwagę od sprawy dezatomizacji obszaru niemieckiego, a jednocześnie byłaby przyjęta jako ukryta forma wprowadzenia w życie w ogóle zakazu stosowania broni atomowej.

^{c5}^c Co do możliwości inicjowania takich stref w innych rejonach to wydaje się, że każdy ^cnowy^c wniosek, gdyby miał być wysuwany – ^hw odniesieniu do nowych regionów^h to w nowej formie, w konkretnej sytuacji i wobec konkretnego środowiska, a więc w zależności od kompleksu warunków, które ^hprzemawiają^h ^cprzemawiałyby^c za tym, że taka inicjatywa „chwyci”. Inaczej skoncentruje ona ^ctylko^c opory.

^{c6}^c Ewentualne odrzucenie wniosku w ONZ utrudniłoby przy tym akcję dyplomatyczną rozwijaną przez nasze kraje na rzecz strefy w Centralnej Europie, ^hco zyskało^h ^cktóra zyskała^c sobie ^ci ma nadal^c mocny grunt w opinii publicznej.

^{h5}^h ^{c7}^c W czasie swego urlopu w ZSRR Tow. Rapacki miał okazję rozmawiać z towarzyszami z MID. Sądzymy na tej podstawie, że tt. radzieccy podzielają ^czasady^c naszego poglądu w sprawie stref bezatomowych.

Prosimy powiadomić nas o rozmowie.

^fWierna^f

AMSZ, ZD 6/77, w. 60, t. 837

³ Mowa o nocie kanadyjskiej z 17 lipca, w której odrzucono plan Rapackiego, jednocześnie nie wykluczając dalszych rozmów na temat porozumienia ograniczonego do pewnego regionu czy pewnego rodzaju uzbrojenia.

⁴ Chodzi o wycofanie się ZSRR z prac Komisji Rozbrojeniowej ONZ w listopadzie 1957 r. (powodem było odrzucenie rezolucji o utworzeniu stałej komisji złożonej z wszystkich członków ONZ).

198

August 6, code message of director general to the ambassador in Prague regarding nuclear-free zone consultations

Warsaw, August 6, 1958

TOP SECRET

cFlashc

CODE MESSAGE cNo h8226h 8238 August 6, 15.00 hrsc

dPRAGA-MAZURd

As a supplement to our letter No D. I. Cz. 0862/13/58 of July 28 of this year, I hereby inform that today, during Winiewicz's visit, Wojaczek returned to the CSR motion, underlining that they wish us to show a positive stance to this matter.²^[1] Winiewicz presented our doubts; he informed that you will present our view in detail to the comrades in Prague. Please do this cveryc urgently with respect to David.

Underline that we understand and appreciate the intention behind the CSR initiative; after careful consideration we do have serious doubts as to the effects of raising matter at the UN forum. Arguments:

□□□□e Winiewicz's arguments from his conversation with Wojaczek.

□□

2) The Canadian reply to the Rapacki Plan demonstrates that there are more possibilities for action on our part in favor of the zone in Central Europe, a cregionc of our camp.³^[2] (We gave a copy of hthisc cCanandianc note to Wojaczek to take it to Prague).

3) Launching a campaign around Plan R. at the 13th UN session would not be advisable, because it is proposed as a point for a summit discussion on disarmament. This is also related to our stance to the disarmament discussion at the UN, cwhere now the disarmament talks have been halted.c⁴^[3]

4) The proposal to establish many nuclear-free zones would, to a great extent, shift attention from the denuclearization of the German area, and at the same time, it would be construed as a tacit form of introducing a universal ban on nuclear weapons.

c5)c As to the chances of initiating such zones in other regions, it appears that each cnewc motion, if it were to be put hwith respect to other regions,h it [would need to be done] in a new form, in a specific situation and with respect to a specific environment, and therefore depending on a complex of conditions that hspcak for cwould speak forc the initiative to 'catch on'. Otherwise it would conlyc channel resistance.

c6)c Were the motion to be turned down at the UN, it would make difficult diplomatic action by our countries for a zone in Central Europe hwhich wonh and cstill hasc a solid ground in public opinion.

h5)h c7c On his vacation in the USSR comrade Rapacki had an opportunity to speak with comrades from the MID [Ministry of Foreign Affairs]. On this basis we believe that

the soviet comrades share the principles of our view on nuclear-free zones.

Please notify us in conversation.
fWiernaf

AMSZ, ZD 6/77, w. 60, t. 837

2 See doc. no 74; see also doc. no 200.

3 The reference is to the Canadian note of July 17, which rejected the Rapacki Plan, and at the same time did not preclude further talks on an accord limited to a given region or a certain kind of weapons.

4 The reference is to the Soviet withdrawal from the UN Disarmament Commission in November 1957 (due to the rejection of the resolution to set up a permanent commission made up of all the UN members).